

de l'A. E. TALAIA

juliol / agost 78

C/. Comerç, 4
Tel. 893 12 57

EDITORIAL

I.^a NIT DE GALA DE LA SARDANA

El proper dia 9 d'agost celebrarem un concert de gala amb motiu del 90 aniversari de la fundació de la cobla "La Principal" de La Bisbal. L'ocasió prou s'ho val, creiem nosaltres. En atorgar-li aquesta denominació, que pot semblar una mica aparatosa, ho hem fet pensant únicament i exclusivament en l'aspecte musical d'aquest acte. Hem volgut que fos un Concert de Gala amb motiu d'aquest esdeveniment memorable. I per tal d'atorgar-li més relleu i més presència, hem cercat un lloc que considerem molt escaient per a aquesta mena de manifestacions: Els jardins del Museu Romàntic Can Papiol.

Tots sabem que els instruments de cobla foren concebuts per sonar a l'aire lliure. I el recinte silenciós d'un jardí, en una nit d'estiu, pot esdevenir aquell marc ideal que tots plegats hem somniat més d'una vegada.

Anys enrera havien tingut lloc alguns concerts de música de cambra i fins i tot una sessió de ballet als jardins de Can Papiol. Però la iniciativa —amb incidència popular molt limitada— fou deixada de banda.

En tirar endavant aquest projecte, i al marge de les seves motivacions bàsicament musicals, "Amics de la Sardana" hem volgut contribuir també al retrobament d'un espai verd ciutadà gairebé inèdit per a molts de nosaltres.

No cal dir que les portes de Can Papiol, per especial deferència de la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona i l'Ajuntament de Vilanova, restaran obertes de bat a bat a tothom. Els autors programats, les figures evocades i els professors de la cobla "La Principal" de La Bisbal seran els grans protagonistes d'aquesta Primera Nit de Gala de la Sardana a la qual tots hi sou convidats.

Tallers BM

SANTIAGO MARRUGAT BORRAS

Reparació de l'automòbil

General Yagüe, 83
Tel. 893 58 96
Vilanova i la Geltrú

HOSTAL BURCET'S

Obert tot l'any

Rambla Castell, 46
Telèfon 893 1930
Vilanova i la Geltrú

Perfumeria Paquita

Amb Estheticienne

*Diplomada en Estètica, Visagisme
i Corporal*

Sant Gregori, 20 - Telèfon 893 13 75 - Vilanova i la Geltrú

Concert commemoratiu dels noranta anys de la cobla «La Principal de La Bisbal»

El passat dia 22 de març s'escaigué el noranta aniversari de la fundació de la famosa cobla-orquestra «La Principal» de La Bisbal, esdeveniment que es produí a la capital del Baix Empordà.

De llavors ençà no ha tingut lloc cap mena d'acte ni de celebració destinat a evocar aquesta efemerides tan lligada a la vida d'aquesta agrupació i, per tant, a la història de la música catalana.

«Amics de la Sardana» que admira i valora les interpretacions de la nostra primera cobla, ha cregut arribat el moment de commemorar, a través d'un concert de sardanes, aquest aniversari.

Paral·lelament hem pogut saber que la cobla bisbalenca, baix la direcció del mestre Conrad Saló, ha enregistrat una sèrie de sardanes d'autors diversos, les quals juntament amb altres que ja tenia gravades, integraran un disc LP antològic commemoratiu d'aquest noranta aniversari.

En col·laboració amb els estimats mestres Conrad Saló i Josep Cassú hem estructurat un programa que constitueix una veritable síntesi musical del que han estat aquests noranta anys de vida de «La Principal» de La Bisbal, història que reviuem en un marc particularment evocador i atractiu: els jardins del Museu Romàntic Can Papiol.

Aquest programa inclou una sardana que data d'un segle enrera, «El traginer», deguda al mestre Joan Carreras i Dagas (1823-1900), fundador de l'Escola de Música de La Bisbal (1880) i professor dels homes-clau de la cobla durant la primera etapa de la seva vida. També hi figura una composició —«Or fi»— original del mestre Josep Maria Soler (1872-1936), deixeble de Carreras i Dagas, ingressat a «La Principal» el 1891, i director a

partir del 1894. Abandonà la cobla el 1912, després d'haver contribuït de manera decisiva a modelar la seva personalitat interpretativa. No podia mancar tampoc una obra del tible Enric Barnosell (1889-1948), el més gran que ha existit, incorporat a La Bisbal el 1914, la qual no abandonà fins l'hora de la seva mort. També hi figura una peça original del geni Juli Garreta (1875-1925), gran amic de la cobla de La Bisbal; en aquest cas es tracta de la sardana «Matinada», de la que havia fet una gran creació el tenor Albert Martí (1891-1947) que pertanyé durant vint-i-dos anys (1900-1922) a la cobla de la capital del Baix Empordà. També serà oportunament recordada la figura d'un altre músic famós, Josep Coll (1893-1965), que també fou solista de tenora de la cobla bisbalenca; aquesta evocació vindrà a través de la sardana «A en Josep Coll», de Ricard Viladesau, el príncep de la tenora», solista de «La Principal» per espai de vint anys (1950-1970). També serà inclosa en el programa una sardana deguda al mestre Josep Serra (1874-1939), capdavanter de la cobla «La Principal» de Peralada, que discutí la primacia a la de La Bisbal en més d'una ocasió. La sardana en qüestió serà «La reina de les flors».

Pel fet de tractar-se d'un concert celebrat a Vilanova i La Geltru, ciutat nadiua del mestre Eduard Toldrà, (1895-1962), que dirigí moltes vegades La Bisbal al «Palau», en oferirà una composició seva que fa molts anys que no s'ha tocat a Vilanova: «Atzavares i baladres», que data de l'any 1929, una de les seves sardanes més significatives.

Tot atenent el suggeriment formulat pels mestres Saló i Cassú, ha estat

(Acaba a la penúltima plana)

EL FISCORN (II)

CAPITOL XVI

Quan en Josep Riumalló entrà a formar part de la cobla «Els Montgrins», procedent de la «Girona», manifestà el seu desig d'adquirir un bon fiscorn «Rampone». Lluís Buscarons, en aquells moments flabiolaire de l'esmentada cobla, coneixia les filles d'en Pau Guanter, car procedeixen tots plegats de Castelló d'Empúries. I foren les filles d'en Pau Guanter, radicades a Calella, les qui feren donació del fiscorn del seu pare, un dels millors «Rampone» que s'han construït, a en Josep Riumalló, amb l'única condició que fes constar que aquest instrument havia estat propietat del famós «Rossinyol».

EL FISCORN DE QUATRE CILINDRES

Els fiscorns, el mateix que els altres instruments de pistons, posseeixen tres cilindres. Aquest instrument no arriba a donar en els baixos el fa natural, una nota de les més importants, car el to de fa és el més còmode per a tots els instruments de la cobla, tal com ha especificat molt bé el mestre Lluís Albert.

Adonant-se d'aquesta limitació, el mestre Josep M.ª Boix, director artístic de la cobla Girona, tractà de resoldre el problema l'any 1949. Per una part, rebaixà l'afinació de la seva cobla de la tonalitat brillant (la qual segueixen totes les cobles de les comarques gironines) a la normal per primera vegada a la història, iniciativa que seguiren i encara segueixen les cobles barcelonines. Per altra part, afegí després un tercer fiscorn (1953), amb quatre cilindres, fet pel constructor Fabra de Girona, que arribava a les tessitures més greus, les quals veïen accentuada la necessitat de la seva presència pel fet de tocar en to normal. L'instrumentista que s'encarregava d'aquest fiscorn era en Jorn Fabra i Basse-

goda. La idea del tercer fiscorn, malgrat la seva originalitat i les solucions tècniques que aportava, no prosperà. Existeixen alguns enregistraments discogràfics fets a partir d'aquesta formació.

EL PRIMER FISCORN

El paper encomanat al primer fiscorn és molt important, no sols pel que fa als acompanyaments de la major part de sardanes, sinó també a la interpretació dels temes principals de les obres, cants destacats, motius melòdics, etc. La seva afinitat amb trompetes i trombons, sense ésser perfecta, és acceptable. Amb la tenora també lliga força bé, malgrat que alguns experts opinin el contrari. Amb el tible, en canvi, les possibilitats de vinculació són gairebé inexistentes.

Pel que fa al capítol dels obligats cal tenir en compte que existeixen sardanes de fiscorn, de dos fiscorns (fins i tot de tres fiscorns), de tenora i fiscorn, de trompeta i fiscorn i de tible i fiscorn. El fiscorn en mans d'un instrumentista prou hàbil permet la interpretació amb el sistema de «doble picat», de gran efecte, vibració produïda amb el llavi, cosa que no dominen pas tots els fiscornaires.

EL SEGON FISCORN

Contràriament al que sembla o al que hom pugui pensar, el segon fiscorn porta a cap una tasca de gran importància, car constitueix, juntament amb el contrabaix, el veritable suport rítmic de la cobla. Es tracta doncs d'una feina de molta responsabilitat que no pot pas ésser encomanada a un instrumentista mancat de recursos, sinó a un músic completíssim que posseeixi, pel damunt de tot, un gran sentit del ritme. Alguns dels directores de cobla més solvents s'han encarregat del fi corn, començant pel mestre Josep Ser-

ra i acabant per Conrad Saló. Es tracta d'una tasca silenciosa i discreta que potser a nivell de públic no és prou reconeguda, però que té una incidència decisiva en els resultats musicals que es produeixen.

ELS GRANS SOLISTES

El primer «rei del fiscorn» del qual existeix testimoniatge diguem-ne **històric** fou el músic castelloní **Antoni Agramont** (1851-1905), instrumentista que gaudí d'un gran prestigi i fou a més un estimable compositor i director de cobla. El seu successor havia d'ésser un altre fiscornaire, igualment famós, també castelloní i deixeble seu, **Pau Guanter**, anomenat «Rossinyol» capdavanter de la cobla que portava el seu nom. Existeix una sardana de fiscorn anomenada «Rossinyol» (Josep Saderra) que en **Pau Guanter** havia interpretat cap a les acaballes de la seva carrera. El successor d'en **Pau Guanter** havia d'ésser també castelloní i deixeble seu, **Josep Blanch i Reynalt** (1888-1954), si bé aquest instrumentista no fou propiament un solista de fiscorn, car la seva faceta d'executant quedà eclipsada per la de director de cobla i especialment per la de compositor. El mestre **Blanch** inclou en algunes de les seves sardanes alguns passatges molt

difícils encomanats al fiscorn o a la parella de fiscorns, com és ara el cas de «Quan el pare no te pa». Cal tenir també en compte que l'any 1914 el mestre **Blanch i Reynalt** anà a París i a Londres amb la cobla «La Principal» de **Peralada**, en substitució del seu primer fiscorn.

Josep Serra (1874-1939) fou un fiscornaire de dots molt rellevants, si bé no assumí mai un gran protagonisme amb aquest instrument. Fiscornaire més destacat fou el seu company de cobla, també fundador de la «Peralada», **Josep Ferrer i Torres**, pare del mestre **Rafael Ferrer** i instrumentista de gran anomenada, que fiscornejà després, durant molts anys, a la desapareguda cobla «La Lira» de **Sant Celoni**.

L'any 1892 la cobla de la Bisbal comptava amb els serveis d'un primer fiscorn molt competent: **Lluís Pastells**, fill d'en **Baldomer Pastells** «l'avi Rau» i deixeble de l'Agramont. Dissortadament, en **Lluís Pastells** morí jove, com els seus germans **Pere** (instrumentista de contrabaix i organista) i **Andreu** (instrumentista de flauta, que fou component de l'Orquestra **Pau Casals**). L'única sobrevivent d'aquesta nissaga fou una germana, anomenada **Agneta**, mare del mestre **Lluís Buscarons**, que morí a principis del 78, als noranta-un anys.

Audició de Sant Cristòfor

El proper dia 10 d'aquest mes tindrà lloc la tradicional audició de sardanes a l'ermita de **Sant Cristòfor**, a les set de la tarda, a càrrec de la cobla **Sitegetana**.

TRANSPORTS

Francesc Pujol i Durán

TRANSPORTS GENERALS PER TOT EL PAIS

SERVEI: diari a Barcelona i camió grua.

AGENCIES: Central: Unió 75 Tel. 893 42 34 / 893 11 67

Vilanova i la Geltrú.

Barcelona, Perú, 122-124. Tel. 307 48 39 / 307 48 40

Local amb capacitat per 22 camions i 2.000 m². per emmagatzemar mercaderies.

Barcelona, Rech, 77. Tel. 310 35 60 / 219 66 67

Viatges setmanals a Madrid, **Bilbao**, València i Valladolid.

ABRAHAM

PASTISSERIA

BUFFET SALAT

PIZZERIA

PASTISSOS

WHISKY

CURAÇAO

CONYAC

COINTREAU

Aigua, 102 - Tel. 893 3016 - Vilanova i la Geltrú

NOTICIARI

ACTIVITATS DE LA COLLA SARDANISTA VOLERANY

25 de maig. Aplec a Sabadell. Cobles: La Principal del Vallès, Sabadell, Ciutat de Girona, Selvatana i «La Principal» de la Bisbal.

28 de maig. Aplec a Santa Coloma de Gramanet. Cobles: Montgrins, «La Principal» de la Bisbal i Selvatana.

4 de juny. Aplec a Calella. Cobles: Ciutat de Girona: Ciutat de Girona, Selvatana, «La Principal» de la Bisbal, Els Montgrins, Laietana i Maresme.

11 de juny. Aplec a La Bisbal de l'Empordà. Cobles: Marina, Caravana, Baix Empordà i «La Principal» de la Bisbal.

18 de juny. Concurs d'arròs a la cassola al Racó de Santa Llúcia.

PROPERES SORTIDES PEL MES DE JULIOL

S'ha previst organitzar un autocar el dia 16, per anar a l'Aplec de Ripoll que aquest any s'escau el vint-i-cinc aniversari. La part artística està encomanada a les cobles: Ciutat de Girona, Els Montgrins, «La Principal» de la Bisbal i Caravana.

HOMENATGE AL MESTRE JOSEP MARIA SOLER

L'Aplec de La Bisbal ha estat dedicat aquest any al mestre Josep M.ª Soler, que fou director de «La Principal» de la Bisbal prop de vint anys.

Els actes començaren el dissabte dia 10 de juny a l'Ajuntament de la ciutat on el nostre amic Eugeni Molero i Pujós parlà sobre la projecció musical del mestre. Més tard es descobrí un rètol que dóna nom al carrer dedicat al mestre Josep M.ª Soler i la cobla «La Princi-

(Ve de la tercera plana)

inclosa en el programa la sardana «La ciutat submergida», de Vicenç Acunya, composició que obre perspectives inèdites a les possibilitats interpretatives de la cobla. Clou el concert la Glossa del Ballet de Déu, deguda a un il·lustre músic de la comarca del Garraf, el mestre Antoni Català, fill de Sitges (1891-1978), desaparegut pel mes de gener d'enguany, compositor que tingué el goig de veure estrenades algunes de les seves sardanes per la cobla «La Principal» de La Bisbal.

El programa inclou els ingredients necessaris per a apropar-nos no sols al gloriós passat musical de la cobla bisbalenca sinó també per a fer-nos participar de les valuoses interpretacions dels seus components actuals, continuadors digníssims de la tasca de les figures que els precediren, que mantenen la cobla en una línia de superació constant, fent d'ella una de les institucions més conegudes i estimades dels Països Catalans.

pal» interpretà dues de les seves sardanes «La recuitera» i «La polsosa del molí».

El diumenge tingué lloc l'Aplec al Passeig Marimon Asprer, on poguerem assistir-hi una bona representació de la nostra entitat. S'estrenaren dues sardanes dedicades a l'homenatjat, una titulada «Mestre Soler» deguda al compositor Emili Saló i l'altra anomenada «Bona llavor» del mestre Conrad Saló recordant la bona llavor que sembrà Josep M.ª Soler al llarg de la seva vida musical.

AUDICIONS D'ESTIU

Tenim com cada any en projecte diverses audicions que celebrarem els dissabtes cap al tard a la Plaça de la Vila. Ja comunicarem els dies que es faran i la cobla.

TAXIS TUTUSAUS

SERVEI ESMERAT

Carrer Havana n.º 6
Tel. 893 01 33
Vilanova i la Geltrú

Camiseria

Calserra

Carrer Caputxins, 28
Tel. 893 27 92
Vilanova i la Geltrú

Maria Martí

**Màquines i mobles de cosir
SINGER**

Agència Oficial:
Carrer de la Muralla, 19
Tel. 893 27 94
VILANOVA I LA GELTRÚ